

ПРО ЯКІСТЬ НАУКОВИХ ПУБЛІКАЦІЙ¹

2014 р. для журналу РАН «СОЦИС» був знаменним — виповнилося 40 років від дня виходу у світ першого номера, тоді ще шокквартильника, де вперше соціологічні статті отримали академічний статус.

Редакція почала відзначати ювілей з липневого номера, публікуючи статті визначних соціологів з різних проблем соціального розвитку. Було надано слово і представникам регіонів, молодим дослідникам. На сторінках журналу мали можливість висловитися й наші колеги з країн СНД. Цій логіці були підпорядковані й чергові Харківські читання, присвячені новим ідеям у світовій і вітчизняній соціології.

Слід також зазначити, що в минулому році редакція приділяла велику увагу теоретико-методологічним проблемам соціології, висвітленню результатів досліджень російських дослідників, проведених Інститутом соціології та Інститутом соціально-політичних досліджень РАН, а також аналізу даних, отриманих у Сибіру, на Уралі, у Поволжі та Центральній частині Росії.

Ми також зазначаємо істотне зростання кількості пропозицій для публікації статей у нашому журналі. Можливо, це є відображенням ролі журналу в житті професійного товариства, а також того, що журнал визнаний такими центрами реферування, як Scopus і Web of Science, тим, що журнал продовжує посідати провідне місце в Російському індексі наукового цитування (РІНЦ).

Щоб задовольнити прагнення наших авторів бути опублікованими в журналі, ми плануємо випускати спеціальний електронний додаток до журналу, в якому публікуватимуться тематичні добірки щодо спеціальних соціологічних теорій, методологічних і методичних проблем.

Проте зростання кількості пропозицій не повною мірою відповідає їх якості. Тому редколегія та редакція журналу вирішила уточнити рекомендації, які ми пред'являємо до статей. Для цього було підготовлено документ, який публікується на сайті журналу. Прокоментуємо його.

Перш за все кожна стаття повинна містити чітко сформульовану мету (завдання), а також проблему, яку планує вирішити автор. На жаль, часто у пропонованих матеріалах навіть не згадується, заради чого він написаний, у чому її актуальність і значущість. Саме відсутність такої постановки питання призводить до того, що стаття перетворюється на набір хоча і важливих, але логічно не зв'язаних міркувань. Така вимога є важливою й для того, щоб автор послідовно дотримувався мети, не заходив у суміжні сфери, бачив усе поле аналізованих процесів та явищ.

З метою статті тісно пов'язана новизна, оригінальність висвітленої теми. Недостатньо повідомити про якийсь матеріал — він повинен містити відповідь на запитання: «А що це дає соціології як науці?». Повідомлення про опитування або огляд без відповіді на запитання: «А що нового вносить автор у теоретичне усвідомлення?» (а не просто повідомлення про ідеї зарубіжних та вітчизняних соціологів або переказ деяких цифр) є істотним упущенням деяких текстів. Причому повинно йтися про новизну або виражати новий погляд, оригінальний підхід до відомої проблеми.

¹ Друкується як переклад звернення до читача, що міститься в щомісячному науковому і суспільно політичному журналі Російської академії наук «СОЦИОЛОГИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ», № 1 (369), 2015, С. 3—4.

Далі стаття передбачає певне (детальне або скорочене) *теоретичне (або якщо необхідне теоретико-історичне)* обґрунтування обраної теми. На жаль, досвіду попередників, колег часто мало або зовсім не приділяється увага, що перетворює автора на фігуру, з якої нібито і починається дослідження проблеми. Але не потрібно посилення на праці попередників перетворювати на «іконостас», коли перераховуються 15–30 прізвищ без аналізу їх творів.

Важливим є дотримання *методологічної та методичної культури*. Ми неодноразово про це писали, але не всі наші автори дотримуються вимог журналу – подавати опис об'єкта і предмета, мети, завдань дослідження, вибірки, місця та часу проведення, організаторів дослідження. Ми вітаємо підхід, коли подається параграф про методику (методи) дослідження, про гіпотези (якщо необхідно).

Звідси випливає вимога подавати *достовірні та переконливі дані*, що позначається в їх обґрунтуванні та інтерпретації, а якщо необхідно, і порівняно з даними колег (для цього потрібно їх читати). Оскільки можливості соціологів фінансово обмежені, особливу значущість набуває порівняння даних автора з результатами всеросійських і регіональних досліджень, які містяться в матеріалах Інституту соціології та ІСПД РАН, ВЦВСД, Левада-Центру, ФСД, регіональних дослідницьких центрів. Окремо зазначу вражаючі факти методичної неграмотності, коли рахуються відсотки від 30 і навіть від 8(!) осіб.

Журнал – це не просто повідомлення деяких даних, а місце для полеміки та дискусій (на відміну від збірника статей) з попередниками та колегами, у тому числі тими, хто друкувався в нашому журналі.

Адже стаття в академічному журналі передбачає знання і розвиток ідей, які отримали висвітлення в зарубіжній і вітчизняній літературі. Не слід уподібнюватись «Іванам, які не пам'ятають роду».

Ми підтримуємо новаторські ідеї, які претендують на принципово новий підхід до інтерпретації досліджуваних процесів і явищ, чому присвячується спеціальна рубрика «Дискусія. Полеміка», в якій ми друкуємо також статті, присвячені аналізу інших точок зору.

Нарешті, потрібне літературне редагування тексту. Прикрі враження мають статті, які навіть не вичитані, де не додержані елементарні правила, починаючи від послідовності викладу і закінчуючи оформленням таблиць, рисунків та посилань, коректним цитуванням.

Саме за цими критеріями оцінюються статті, коли вони обговорюються на засіданні редколегії або направляються на рецензування.

Висловлюючи всі пропозиції, хочеться сподіватися, що автори врахують наші вимоги і ми з вами покращимо якість публікацій.

*Ж.Т. Тощенко,
гол. редактор наукового та суспільно-політичного журналу
Російської академії наук «СОЦИС»,
зав. кафедрою РДГУ, гол. науковий співробітник ІС РАН*